

УДК 368.914

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-9\(63\)-721-731](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-9(63)-721-731)

Власюк Тетяна Миколаївна кандидат економічних наук, доцент, директор Навчально-наукового інституту права та сучасних технологій Київського національного університету технологій та дизайну, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0001-9644-8608>

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ УКРАЇНИ

Анотація. В умовах демографічного старіння населення та зростання навантаження на державну пенсійну систему особливого значення набуває розвиток недержавного пенсійного забезпечення в Україні. Аналіз діяльності недержавних пенсійних фондів (НПФ) показав, що в останні роки попри зменшення їх кількості та скорочення числа адміністраторів і компаній з управління активами, спостерігається позитивна динаміка за ключовими показниками: кількістю учасників, обсягами активів, розмірами пенсійних внесків і виплат, а також інвестиційним доходом.

В статті проведено аналіз динаміки функціонування НПФ у 2020–2024 рр., зокрема досліджено зміни кількості НПФ, адміністраторів та компаній з управління активами, обсяги залучених активів, надходжень пенсійних внесків, виплат учасникам та інвестиційного доходу. Здійснено кореляційний та регресійний аналіз чинників, що впливають на чисту вартість активів НПФ, серед яких ключове значення мають кількість учасників НПФ, сукупна вартість активів, кількість адміністраторів НПФ та розмір пенсійних виплат, а також інвестиційний прибуток. Отримані результати підтвердили значну залежність динаміки ЧВА від фінансової стратегії управління активами та рівня довіри громадян до інститутів недержавного пенсійного забезпечення. Доведено, що розвиток НПФ є стратегічно важливим для підвищення соціальної захищеності громадян похилого віку, диверсифікації джерел пенсійних доходів та залучення довгострокових інвестиційних ресурсів у національну економіку. Зроблено висновки, що формування дієвої системи недержавного пенсійного забезпечення сприятиме зміцненню фінансової стабільності країни та успішній реалізації стратегії післявоєнного відновлення України.

Ключові слова: недержавні пенсійні фонди, пенсійна система, чиста вартість активів, інвестиційний прибуток, соціальна захищеність.

Vlasiuk Tetiana Mykolayivna PhD in Economic, associate professor, director of the Institute of Law and Modern Technologies, Kyiv National University of Technology and Design, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0001-9644-8608>

ANALYSIS OF THE EFFICIENCY OF NON-STATE PENSION FUNDS IN UKRAINE

Abstract. In the context of population aging and the increasing burden on the state pension system, the development of non-state pension provision in Ukraine is of particular importance. An analysis of the activities of non-state pension funds (NPFs) has shown that in recent years, despite a decrease in their number and a reduction in the number of administrators and asset management companies, positive dynamics have been observed in key indicators: the number of participants, the volume of assets, the size of pension contributions and payments, as well as investment income.

The article analyses the current state and prospects for the development of non-state pension funds (NPFs) in Ukraine under the conditions of demographic ageing, the increasing deficit of the Pension Fund, and the urgent need to build a sustainable multi-level pension system. The dynamics of NPF performance in 2020–2024 are examined, including changes in the number of funds, administrators, and asset management companies, as well as the volumes of accumulated assets, pension contributions, benefit payments, and investment income. Special attention is paid to the evaluation of NPF efficiency through the analysis of asset structure and investment profitability indicators. Correlation and regression analyses were carried out to identify the main factors affecting net asset value (NAV). The findings reveal that total assets, contributions, benefit payments, and investment income have the strongest impact on NAV, while its dynamics largely depend on financial asset management strategies and the level of public trust in non-state pension institutions. The study demonstrates that the development of NPFs is strategically important for enhancing the social protection of the elderly, diversifying pension income sources, and mobilizing long-term investment resources for the national economy. It is concluded that the establishment of a robust non-state pension system will contribute to the financial stability of the country and support Ukraine's strategy for post-war recovery and sustainable development.

Keywords: non-state pension funds, pension system, net asset value, investment income, social protection.

Постановка проблеми. У деяких регіонах, включаючи Австралію та Нову Зеландію, Східну та Південно-Східну Азію, а також Європу та Північну Америку, протягом останніх 30 років спостерігається швидке зростання частки людей похилого віку в загальній чисельності населення, і можна очікувати, що ця частка продовжуватиме зростати до 2050 року. За дослідженнями ООН відсоток осіб віком 65 років і старше у світі зріс з 6 відсотків у 1990 році до 9 відсотків у 2019 році та, за прогнозами, зросте до 16 відсотків у 2050 році [1]. Як наслідок демографічного старіння населення зростає навантаження на державні

пенсійні фонди, що призводить до того що традиційна розподільча модель державного пенсійного забезпечення потребує доповнення альтернативними інструментами. Особливе значення при цьому набуває розвиток недержавного пенсійного забезпечення (НПЗ), яке дозволяє диверсифікувати джерела доходів населення старшого віку, зменшити фіскальне навантаження на державу та сприяти формуванню довгострокових інвестиційних ресурсів.

Недержавне пенсійне забезпечення в Україні набуло розвитку у 2004 році з прийняттям Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» [2]. Проте наразі в Україні НПЗ не набуло належно розвитку в першу чергу через безпекову ситуацію в країні, низький рівень довіри населення, інвестиційні та інфляційні ризики. Проте в повоєнному відновленні України та в умовах імплементації міжнародного досвіду пенсійного забезпечення питання розвитку та ефективності діяльності недержавних пенсійних фондів набувають особливої актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми становлення та розвитку недержавних пенсійних фондів (НПФ) в Україні досліджували П. Соколовська, Н. Татарин, Ю. Ковальчук, С. Цюник, З. Мацук, Ю. Вітка, С. Брус, Т. Хлибова, К. Черненко, Т. Кулініч, І. Жайворонюк, Г. Забарний, Т. Письменна, В. Письменний, Н. Ткаченко. Роль недержавних пенсійних фондів у системі пенсійного забезпечення розкрито у працях вітчизняних науковців І. Зайчук, В. Федина, О. Борисюк, М. Дацюк-Томчук, А. Звірко, І. Демчук, Н. Ткаченко, Н. Цікановська, О. Насібова, І. Кравцова, А. Удовік, С. Теслюк. Аналіз діяльності недержавних пенсійних фондів проводили К. Штепенко, А. Деркаченко, А. Свиридовська, С. Черкасова, М. Сороківська, О. Будякова, Ю. Коваленко, І. Коваленко, К. Штепенко, А. Деркаченко, М. Зубакін, А. Надточій, Г. Козак, С. Брус, А. Медвідь, І. Приймак, Б. Вишивана, В. Криклій. Дослідники акцентують увагу на необхідності вдосконалення нормативно-правової бази, активізації участі населення у накопичувальних пенсійних програмах, а також посиленні ролі НПФ у національній економіці.

Водночас, попри значний масив наукових досліджень, питання оцінювання ефективності діяльності НПФ та визначення основних перспектив їх розвитку залишаються недостатньо опрацьованими. Це визначає актуальність подальшого вивчення практик аналізу ефективності діяльності НПФ та їх впровадження у сучасних умовах України.

Мета статті – проведення аналізу ефективності діяльності НПФ України з метою визначення основних проблем їх функціонування та перспектив розвитку.

Виклад основного матеріалу. В Україні, як і в більшості країн світу, система державного пенсійного забезпечення стикається з серйозними викликами, зумовленими демографічними змінами, зокрема старінням населення, зростанням середньої тривалості життя та зменшенням частки економічно

активного населення. Це призводить до збільшення навантаження на державний бюджет та зниження рівня заміщення заробітної плати пенсією, що своєю чергою знижує соціальну захищеність громадян похилого віку.

За даними Пенсійного фонду України станом на 01.01.2025 на обліку в Пенсійному фонді України перебувало 10343,6 тис. пенсіонерів, що на 172,9 тис. осіб менше порівняно із 01.01.2024 (рис. 1).

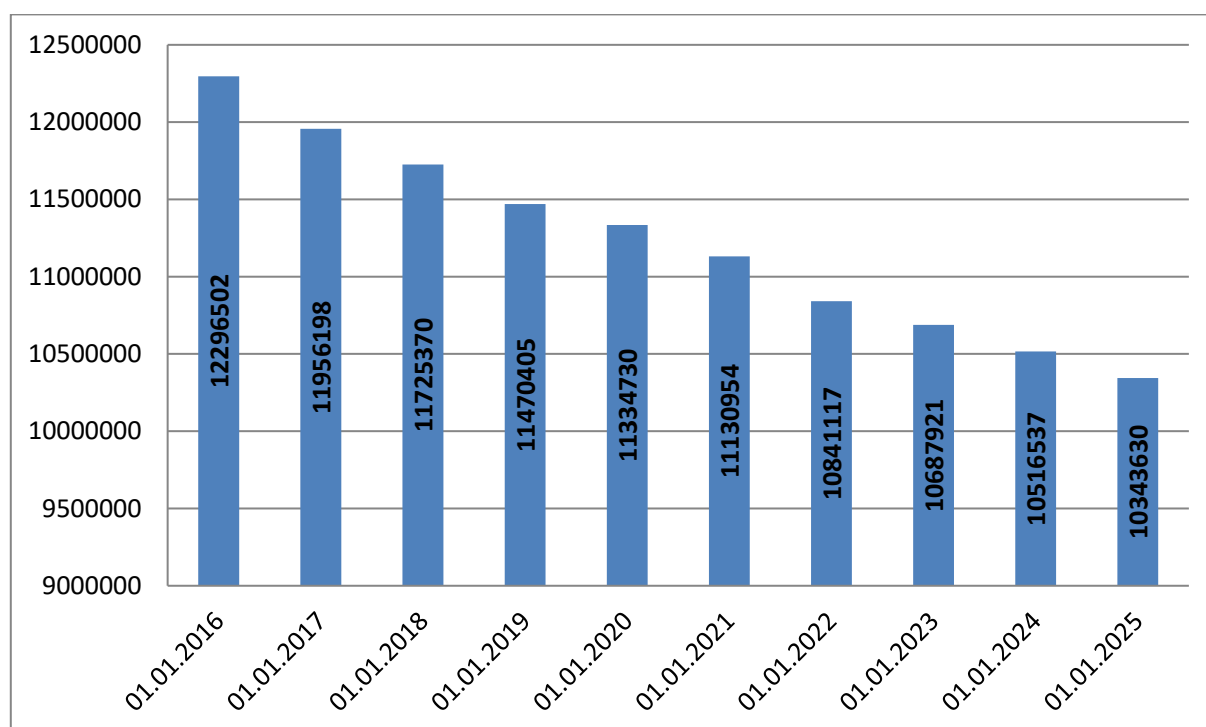

Рис. 1. Кількість осіб пенсійного віку в Україні

Джерело: [3]

За роками кількість пенсіонерів в Україні має стійку тенденцію до скорочення. Серед отримувачів пенсій 6206,1 тис. жінок (60,5 %) та 4083,5 тис. чоловіків (39,5 %), що пояснюється віковими особливостями виходу на пенсію та різною тривалістю життя населення різних статей [3]. Не дивлячись на зменшення кількості пенсіонерів рівень пенсійного забезпечення залишається на низькому рівні. Так, середній розмір пенсії на 01.01.2025 становив 5789,05 грн., що на 403,80 грн., або на 7,5 %, більше, ніж на 01.01.2024 [3]. Розподіл пенсіонерів за розмірами призначених пенсій наведений на рис. 2.

Таблиця 1

**Розподіл пенсіонерів за розмірами призначених пенсій
станом на 01.01.2025**

Розмір пенсійної виплати, грн.	Чисельність пенсіонерів усіх категорій, осіб	Питома вага в загальній чисельності, %
понад 10000	1261712	12,2
від 5001 до 10000	2636007	25,5
від 4001 до 5000	1943939	18,8
від 3001 до 4000	1817897	17,6
до 3000	2684075	25,9

Джерело: [3]

Так, більшість осіб пенсійного віку (25,9 %) отримують пенсії розміром менше 3000 грн., при цьому мінімальний розмір пенсії за віком – 2361,00 грн. Лише 12,2 % пенсіонерів отримують пенсії розміром більше 10000 грн.

У цих умовах важливого значення набуває розвиток багаторівневої пенсійної системи, у структурі якої суттєву роль відіграють недержавні пенсійні фонди (НПФ). Саме вони покликані стати альтернативним механізмом забезпечення гідного рівня життя пенсіонерів, водночас сприяючи формуванню довгострокових інвестиційних ресурсів для національної економіки. Міжнародний досвід свідчить, що саме недержавні пенсійні фонди можуть стати важливим фактором економічного зростання. У таких країнах, як США, Нідерланди, Польща та Литва, накопичувальні пенсійні системи довели свою ефективність, забезпечуючи не лише додаткові пенсійні виплати громадянам, а й формуючи потужні інвестиційні ресурси для розвитку національних економік. Так, виплати пенсіонерам за рахунок накопичувальних пенсійних систем в Нідерландах складають 50 %, в Швейцарії – 58 %, в США – 55 %, у Великобританії – 35 % [4].

Для України використання цих практик може стати запорукою створення більш стійкої та справедливої пенсійної системи. У цьому контексті актуальним є проведення ґрунтовного аналізу ефективності діяльності недержавних пенсійних фондів України. Такий аналіз дозволить оцінити їхній реальний внесок у забезпечення додаткових доходів майбутнім пенсіонерам, визначити чинники, що стримують розвиток ринку, а також сформулювати рекомендації щодо підвищення ефективності та прозорості їх діяльності.

За звітними даними адміністраторів НПФ на кінець 2024 року кількість діючих НПФ становила 51 (рис. 2), з них:

чотири корпоративних («засновники – юридична особа-роботодавець або декілька юридичних осіб-роботодавців, до яких можуть приєднуватися роботодавці-платники» [2]);

чотири професійних («засновники – об'єднання юридичних осіб-роботодавців, об'єднання фізичних осіб, включаючи професійні спілки (об'єднання професійних спілок), або фізичні особи, пов'язані за родом їх професійної діяльності (занять) [2]);

сорок три – відкриті недержавні пенсійні фонди (засновники – будь-які одна чи декілька юридичних осіб з урахуванням обмежень для бюджетних установ [2]).

Рис. 2. Динаміка кількості НПФ за роками

Джерело: складено автором на підставі [5, 6]

Недержавні пенсійні фонди зареєстровано у 7 регіонах України, при цьому найбільша кількість НПФ зосереджена у м. Києві – 38, або 76,0 % від загальної кількості діючих НПФ.

Як зазначає Пузирьова П. В. «основними показниками ефективності діяльності НПФ виступають: кількість фондів (кількість існуючих недержавних пенсійних фондів); обсяги активів (сума всіх активів у кожному з недержавних пенсійних фондів); дохідність (відношення чистого прибутку до обсягу активів); управління ризиками (оцінка ефективності системи управління ризиками, що може бути представлена індексом або оцінкою); прозорість діяльності (оцінка рівня прозорості фонду, що може бути оцінена за допомогою показників доступності інформації, відкритості фінансових звітів тощо)» [7]. Вважаємо, що окрім зазначених показників, ефективність діяльності НПФ також характеризують: загальна кількість учасників НПФ, сума інвестиційного доходу та прибуток від інвестування активів НПФ.

Показники діяльності НПФ України наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Показники ефективності діяльності НПФ України

Показники	2020	2021	2022	2023	2024	Відхилення 2025/2021	
						абсол.	%
Кількість НПФ, у т.ч. діючі	58 58	58 56	58 53	56 54	51 49	-7 -9	-12,1 -15,5
Кількість адміністраторів НПФ	20	19	18	14	14	-6	-30,0
Кількість компаній з управління активами НПФ	34	32	31	30	30	-4	-11,8
Кількість учасників НПФ, тис. осіб	733,6	878,0	875,1	868,8	874,6	141	19,2
Сукупні активи усіх НПФ, млн. грн.	3530	3860,9	4135	4863,7	5736,0	2206,0	62,5
Пенсійні внески, млн. грн.	1359	1579	1706,3	1837,4	2071,1	712,1	52,4
Пенсійні виплати, млн. грн.	485	575,2	650,2	717,8	813,2	328,2	67,7
Загальна сума пенсійних коштів на індивідуальних пенсійних рахунках учасників (ЧВА), млн. грн.	1914	2187,5	2358,9	2769,4	3329,8	1415,87	73,9
Сума прибутку від інвестування активів, млн. грн.	1040	1184	1303,4	1650,4	2072,5	1032,5	99,3
Середньозважений показник зміни чистої вартості одиниці пенсійних активів, %	11,4	6,2	6,7	14,93	14,5	×	3,1

Джерело: складено автором на підставі [8]

За результатами аналізу виявлено, що кількість НПФ у 2024 році порівняно з 2020 роком скоротилася на 7, в тому числі діючих на 9 НПФ (15,5 %), також скоротилася на 4 кількість компаній з управління активами НПФ. При цьому кількість учасників НПФ має стійку тенденцію до зростання і за роки, що аналізуються зросла на 141 тис. осіб (19,2 %), сукупні активи всіх НПФ при цьому зросли на 2206 млн. грн. (62,5 %), пенсійні внески на 712,1 млн. грн. (52,4 %), пенсійні виплати на 328,2 млн. грн. (67,7 %), чиста вартість активів НПФ на 1415,87 млн. грн. (73,9 %), сума прибутку від інвестування активів на

1032,5 млн. грн. (99,3 %), середньозважений показник зміни ЧВА одиниці пенсійних активів на 3,1 %.

Вважаємо, що одним з основних показників ефективності діяльності НПФ є чиста вартість активів, на зміну величин якого впливають такі чинники: кількість НПФ (x_1), кількість адміністраторів (x_2), кількість компаній з управління активами (x_3), кількість учасників НПФ (x_4), сукупні активи всіх НПФ (x_5), пенсійні внески (x_6), пенсійні виплати (x_7), сума прибутку від інвестування активів (x_8).

З метою визначення тісноти зв'язку між ознаками використаємо кореляційний аналіз. Кореляційний аналіз проводився за допомогою програми STATISTICA. Коефіцієнт кореляції може приймати значення від (-1) до (+1). Знак «-» показує, що зв'язок зворотній, «+» – прямий. При кореляції менше ніж 0,3 зв'язок оцінюється як слабкий, від 0,31 до 0,5 – помірний, від 0,51 до 0,7 – середній, від 0,71 до 0,9 – тісний, від 0,91 і вище – дуже тісний. Для аналізу рекомендується використовувати чинники що мають значні, тісні й дуже тісні зв'язки. За допомогою програми виділимо найбільш суттєві чинники, що впливають на ЧВА НПФ (рис. 3).

Змінні	Середнє	Ст. відх.	ЧВА	Кількість НПФ	Кіль-ть адмін. НПФ	Кіль-ть КУА	Кіль-ть учасників НПФ	Сукупні активи НПФ	Пенсійні внески	Пенсійні виплати	Прибуток від інвест. активів
ЧВА	2511,920	552,5838	1,000000	-0,93077	-0,93121	-0,90380	0,586856	0,99863	0,981440	0,979129	0,997716
Кількість НПФ	56,200	3,0332	-0,93077	1,000000	0,786801	0,741803	-0,32168	-0,93905	-0,85477	-0,84264	-0,94554
Кіль-ть адмін. НПФ	17,000	2,8284	-0,93121	0,786801	1,000000	0,972272	-0,55940	-0,93680	-0,91849	-0,93434	-0,93290
Кіль-ть КУА	31,000	1,0000	-0,90380	0,741803	0,972272	1,000000	-0,52357	-0,90911	-0,90557	-0,93042	-0,90353
Кіль-ть учасників НПФ	846,020	62,9332	0,586856	-0,32168	-0,55940	-0,52357	1,000000	0,547451	0,717554	0,702026	0,533309
Сукупні активи НПФ	4425,120	882,3991	0,998625	-0,93905	-0,93680	-0,90911	0,547451	1,000000	0,971392	0,970748	0,999786
Пенсійні внески	1710,480	267,8137	0,981440	-0,85477	-0,91849	-0,90557	0,717554	0,971392	1,000000	0,997875	0,966798
Пенсійні виплати	648,240	126,5559	0,979129	-0,84264	-0,93434	-0,93042	0,702026	0,970748	0,997875	1,000000	0,965718
Прибуто к від інвест. активів	1450,060	414,7330	0,997716	-0,94554	-0,93290	-0,90353	0,533309	0,999786	0,966798	0,965718	1,000000

Рис. 3. Результати кореляційного аналізу тісноти зв'язку
ЧВА та чинників, що впливають на їх зміну

З матриці видно, що на розмір ЧВА найбільший вплив спричиняють прибуток від інвестування активів (0,9977), сукупні активи НПФ (0,9986), пенсійні внески (0,9814) та пенсійні виплати (0,9719). При цьому визначено, що деякі факторні ознаки мають середній зв'язок і їх доцільно виключити при проведенні наступного дослідження, а саме: кількість учасників НПФ (0,5869).

З метою оцінювання впливу кожного чинника на величину ЧВА НПФ регресійний аналіз. Регресійний аналіз проводився за допомогою програми STATISTICA. У загальному вигляді лінійна множинна регресія записується наступним чином:

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \dots + \beta_m X_m, \quad (1)$$

де β_0 – незалежна змінна; β_n – коефіцієнти, що характеризують ступінь впливу кожного окремого чинника на кінцевий результат; x_n – кількісна характеристика відповідного чинника.

Результати регресійного аналізу наведені на рис. 4.

Результати множ. регресії (Крок 4)			
Зал. змін.: ЧВА	Множинн. R = 1,00000000	F = --	
	R2 = 1,00000000	сс = 4,0	
Число спост.: 5	Скорег. R2 = 1,00000000	p = --	
	Стандартна помилка оцінки: --		
Віл.член: -934,3153433	Ст.помилка: 0,000000	t(0) = 0,0000	p = 1,0000
Сукупні актив бета=,983	Кіль-ть учасн бета=,049	Кіль-ть адмін бета=,064	
Пенсійні випл бета=,050			
(виділені значимі бета)			

Рис. 4. Результати регресійного аналізу залежності ВВП від професійної, наукової та технічної діяльності та факторних ознак

У підсумку отримано рівняння регресії:

$$Y = -934,3 + 0,064 X_2 + 0,049 X_4 + 0,983 X_5 + 0,050 X_7 \quad (2)$$

Таким чином з метою підвищення ефективності діяльності НПФ доцільно збільшувати кількість учасників НПФ, сукупну вартість активів, кількість адміністраторів НПФ та розмір пенсійних виплат.

Як зазначає Шацька З. Я. впровадження та розвиток недержавного пенсійного забезпечення в Україні гарантуватиме переваги як для держави, для роботодавців та для населення [9, с. 225]. Проте, на думку Кужелева М. О., Федина В.В. та Стабіас С.М. «пенсійна реформа, основний механізм втілення якої полягає у запровадженні трирівневої пенсійної системи з поєднанням розподільчого і накопичувального принципів фінансування, розрахована на молоде покоління, тобто почне реалізуватися лише через 15-20 років після дати введення всіх її рівнів» [10, с. 232].

Висновки. Перехід України до системи недержавного пенсійного забезпечення є стратегічним кроком, що спрямований на зменшення дефіциту Пенсійного фонду, формування стійкої та ефективної пенсійної моделі, яка

гарантуватиме громадянам гідний рівень життя після виходу на пенсію. З цією метою в Україні має бути сформована мережа НПФ, які будуть постійно підвищувати рівень ефективності їх діяльності з метою підвищення довіри громадян. В статті запропоновано ефективність діяльності НПФ оцінювати за чистою вартістю активів. Визначено, що найбільший вплив на чисту вартість активів НПФ мають прибуток від інвестування, сукупні активи, розмір пенсійних внесків і виплат. Це підтверджує важливість ефективної інвестиційної політики та залучення більшої кількості учасників до накопичувальних пенсійних програм. Міжнародний досвід засвідчує значний потенціал НПФ у формуванні довгострокових інвестиційних ресурсів та підвищенні рівня соціальної захищеності осіб похилого віку. Для України актуальним є використання цих практик з урахуванням національних особливостей та безпекових викликів.

Розвиток системи недержавного пенсійного забезпечення має стати одним із основних напрямів соціально-економічної політики України, що дозволить диверсифікувати джерела пенсійних доходів, знизити фіскальне навантаження на державу, а також забезпечити сталий розвиток фінансового ринку за рахунок формування довгострокових інвестиційних ресурсів.

Література:

1. World population ageing 2019. Department of Economic and Social Affairs Population Division. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/3907988/files/WorldPopulationAgeing2019>
2. Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15#Text>
3. Звіт про роботу та виконання бюджету Пенсійного фонду України у 2024 році. Пенсійний фонд України. URL: <https://www.pfu.gov.ua/2172081-zvit-pro-robotu-ta-vykonannya-byudzhetu-pensijnogo-fondu-ukrayiny-u-2024-rotsi/>
4. Börsch-Supan A. (2004). Mind the gap: the effectiveness of incentives to boost retirement saving in Europe (Discussion Paper no. 52-04). Mannheim Research Institute for the Economics of Aging. URL: https://link.springer.com/article/10.1007/s10797-009-9108-1?utm_source=chatgpt.com
5. Звіт про роботу комісії у 2024 році. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2025/06/zvit-nktsprf-2024-rik-1-1.pdf>
6. Щомісячний огляд діяльності недержавних пенсійних фондів в Україні. Грудень 2024 року. Українська Асоціація Інвестиційного Бізнесу. URL: <https://www.uaib.com.ua/analituaib/npf-month/uaib-shchomisyachniy-oglyad-diyalnosti-nederzhavnih-pensiynih-fondiv-v-ukrajini-gruden-2024-roku>
7. Пузирьова П. В. Сутність та значення діяльності основних учасників недержавного пенсійного забезпечення в Україні. Актуальні проблеми економіки. 2025. № 2 (284). С. 83-98.
8. Аналітичний огляд діяльності ринку управління активами в Україні за 2020 – 2024 роки. Недержавні пенсійні фонди. URL: <https://www.uaib.com.ua/analituaib/publ-ici-quart?date=2023-12-31&page=1>
9. Шацька З. Я. Перспективи та виклики переходу до системи недержавного пенсійного забезпечення в Україні в умовах післявоєнного відновлення. Формування ринкових відносин в Україні. 2024. № 12. С. 222-230. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2024_12_27
10. Кужелєв М.О., Федина В.В., Стабіас С.М. «Срібна економіка»: соціальні аспекти та сталий розвиток. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2021. Вип 17 (2). С. 227-235.

References:

1. United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division. (2019). World population ageing 2019. Retrieved from <https://digitallibrary.un.org/record/3907988/files/WorldPopulationAgeing2019>
2. Verkhovna Rada of Ukraine. (2003). Law of Ukraine “On Non-State Pension Provision” (№. 1057-IV). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15#Text>
3. Pension Fund of Ukraine. (2024). Report on the work and implementation of the budget of the Pension Fund of Ukraine in 2024. Retrieved from <https://www.pfu.gov.ua/2172081-zvit-pro-robotu-ta-vykonannya-byudzhetu-pensijnogo-fondu-ukrayiny-u-2024-rotsi/>
4. Börsch-Supan, A. (2004). Mind the gap: The effectiveness of incentives to boost retirement saving in Europe (Discussion Paper No. 52-04). Mannheim Research Institute for the Economics of Aging. Retrieved from <https://link.springer.com/article/10.1007/s10797-009-9108-1>
5. National Securities and Stock Market Commission of Ukraine. (2024). Annual report 2024. Retrieved from <https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2025/06/zvit-nktspr-2024-rik-1-1.pdf>
6. Ukrainian Association of Investment Business. (2024, December). Monthly review of non-state pension funds activity in Ukraine. Retrieved from <https://www.uaib.com.ua/analituaib/npf-month/uaib-shchomisyachniy-oglyad-diyalnosti-nederzhavnih-pensiynih-fondiv-v-ukrajini-gruden-2024-roku>
7. Puzyrova, P. V. (2025). The essence and significance of the activities of the main participants in non-state pension provision in Ukraine. Actual Problems of Economics, 2 (284), 83-98.
8. Ukrainian Association of Investment Business. (2024). Analytical review of the asset management market in Ukraine for 2020–2024: Non-state pension funds. Retrieved from <https://www.uaib.com.ua/analituaib/publ-ici-quart?date=2023-12-31&page=1>
9. Shatska, Z. Ya. (2024). Prospects and challenges of the transition to the non-state pension provision system in Ukraine in the context of post-war recovery. Formation of Market Relations in Ukraine, 12, 222–230. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2024_12_27
10. Kuzhelev, M. O., Fedyna, V. V. & Stabias, S. M. (2021). “Silver economy”: Social aspects and sustainable development. Actual Problems of Regional Economy Development, 17 (2), 227–235.